VEDLEGG

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Utenriks- og forsvarskomiteen
v/fungerende leder Nils-Ole Foshaug

Oslo, 28. september 2026

Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. 8:293 S (2025-2026) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Marthe Hammer, Ingrid Fiskaa og Marian Hussein

Jeg viser til Utenriks- og forsvarskomiteens brev 14. september 2026 om Dokument 8:293 S (2025-2026) representantforslag fra stortingsrepresentantene Marthe Hammer, Ingrid Fiskaa og Marian Hussein.

Jeg deler representantenes engasjement for realiseringen av en selvstendig og uavhengig palestinsk stat. Arbeidet for en tostatsløsning, der Israel og Palestina kan leve side om side i fred og sikkerhet, er en av hovedprioriteringene i regjeringens utenrikspolitikk.

Regjeringen er konsekvent og tydelig i sin kritikk av partenes brudd på folkeretten. Vi har også understreket betydningen av at både Norge og andre tredjestater opptrer i tråd med sine folkerettslige forpliktelser, herunder i lys av uttalelser og avgjørelser fra Den internasjonale domstolen (ICJ). Gjenoppbygging av Gaza må skje med palestinsk eierskap og forankres i en politisk løsning som kan legge grunnlaget for varig fred og stabilitet. Brudd på humanitærrett og mulige internasjonale forbrytelser må etterforskes og de ansvarlige må holdes til ansvar. Representantene fremmer fire forslag, som jeg vil kommentere nærmere nedenfor.

1. Stortinget ber regjeringen fryse frihandelsavtalen med Israel

Norge har, gjennom EFTA, en frihandelsavtale med Israel fra 1992. Denne gir tollettelser for varer med israelsk opprinnelse. Når det gjelder rekkevidden av EFTAs frihandelsavtale med Israel er Norges klare posisjon at denne kun omfatter varer med opprinnelse fra territoriet som var underlagt israelsk kontroll før 4. juni 1967. Varer fra bosetningene på israelskokkupert område skal ikke nyte godt av frihandelsavtalen.

Det er ikke hjemmel i avtalen mellom EFTA og Israel for å suspendere avtalen som sådan av politiske årsaker. Dette er heller ikke ønskelig fra regjeringens side. Norge ønsker å opprettholde handelssamarbeidet med Israel innenfor landets internasjonalt anerkjente grenser.

Gjennom EFTA har Norge også en tilsvarende avtale med Palestina som sikrer at palestinske varer får samme tollbehandling som israelske.

2. Stortinget ber regjeringen sikre at norske økonomiske bidrag til israelske bosettere etterforskes og straffeforfølges.

Representantene foreslår at økonomiske bidrag til ulovlige bosettinger bør straffeforfølges, men det spesifiseres ikke nærmere hvilke typer overføringer og til hvilke mottakere det siktes til.

Etter gjeldende norsk rett er ikke økonomisk støtte eller gaver til israelske bosettinger i de okkuperte palestinske områdene i seg selv straffbart. Eventuelle endringer på dette området vil kreve særskilt lovhjemmel vedtatt av Stortinget.

Et lovforslag om handelsforbud med israelske bosetninger i Palestina har vært på høring. I lovforslaget foreslås det blant annet et forbud mot å erverve eiendom i de israelske bosetningene og et forbud mot å yte eiendomsmeglings- og oppgjørstjenester direkte knyttet til oppføring, renovering, kjøp eller salg av fast eiendom i de israelske bosetningene i Palestina. Det vil si at økonomiske overføringer som gjennomføres som del av slike tjenesteytelser eller som del av et eiendomserverv vil være forbudt etter forslaget.

3. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til oppretting av en internasjonal kravskommisjon for Palestina, slik at Israel holdes økonomisk ansvarlig for krigsskader i palestinske områder.

Norge har tatt opp Israels medansvar for gjenoppbyggingen av Gaza i FNs sikkerhetsråd 28. januar 2026. Regjeringen vil videreføre arbeidet for å mobilisere internasjonal støtte for at Israel oppfyller sine folkerettslige forpliktelser, herunder ansvaret knyttet til gjenoppbyggingen av Gaza.

Gjennom Norges rolle som leder for Den internasjonale giverlandsgruppen for Palestina (AHLC) har regjeringen bidratt til å samle palestinske myndigheter, giverland, internasjonale organisasjoner og representanter for de midlertidige strukturene for Gaza etablert i tråd med den amerikanske 20-punktsplanen og FNs sikkerhetsrådsresolusjon 2803 om en felles forståelse av gjenoppbyggingsbehovene i Gaza. Regjeringen fører også et aktivt diplomatisk arbeid for å få utbetalt palestinske skatte- og avgiftsinntekter som Israel krever inn på vegne av de palestinske myndighetene. Etter et norsk initiativ i FNs generalforsamling har ICJ kommet med en

rådgivende uttalelse som bekrefter at Israel har forpliktelser til å legge til rette for humanitær bistand til Gaza.

I nåværende politiske kontekst er dette krevende diplomatiske og politiske prosesser. Regjeringen vurderer derfor fortløpende hvilke virkemidler som vil ha størst mulighet for å bidra til konkrete resultater. På det nåværende tidspunkt anser vi det ikke som hensiktsmessig å prioritere et initiativ til etablering av en internasjonal kravskommisjon for Palestina. For at en slik mekanisme skal kunne fylle sin funksjon må den ha bred internasjonal oppslutning. Det er det ikke utsikter til på nåværende tidspunkt.

4. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til oppretting av et internasjonalt spesialtribunal, slik at ansvarlige for planlegging og gjennomføring av Israels krigsforbrytelser i regionen straffeforfølges.

Den internasjonale straffedomstolen (ICC) etterforsker allerede situasjonen i staten Palestina, og har blant annet utstedt flere arrestordrer som ledd i denne etterforskingen. Etterforskingen ble åpnet i 2021 og omfatter mulige internasjonale forbrytelser begått i Gaza og på Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem. Hovedanklager har senere gjort det klart at etterforskningen også omfatter mulige forbrytelser begått etter 7. oktober 2023.

Norge er en sterk og fast støttespiller for ICC og domstolens arbeid for å sikre ansvarliggjøring for alvorlige internasjonale forbrytelser. Norge har gjentatte ganger understreket betydningen av å verne om domstolens uavhengighet, at påtalemyndigheten gis nødvendig tilgang til å gjennomføre sine etterforskinger i tråd med sitt mandat og at statsparter etterlever sine samarbeidsforpliktelser overfor domstolen etter Roma-vedtektene.

Norge har videre støttet domstolens arbeid knyttet til Palestina gjennom et skriftlig innlegg (amicus curiae) til ICC i 2024. Norge anførte blant annet at Oslo-avtalen ikke er til hinder for domstolens utøvelse av jurisdiksjon i Palestina.

Opprettelse av et nytt særskilt tribunal reiser spørsmål om forholdet til den pågående ICC-etterforskingen. Etter regjeringens syn er det viktigste i den nåværende situasjonen å støtte opp under eksisterende ansvarliggjøringsmekanismer og -institusjoner, og deres arbeid.

Vennlig hilsen

Espen Barth Eide